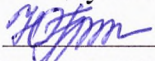

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

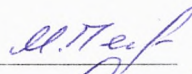
Спеціальність 073 «Менеджмент»

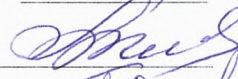
Допускається до захисту
Завідувач кафедри менеджменту

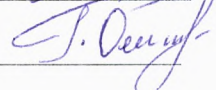

д-р екон. наук, професор Ю. С. Гринчук
« 20 » 06 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (за матеріалами СТОВ «Нива»)

Виконала: *Петренко Марина Сергіївна*

Керівник: *к.п.н., доцент Хахула Л.П.*

Рецензент: *к. е. н., доцент Гаврик О.Ю.*

Я, **Петренко Марина Сергіївна**, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Затверджую
Гарант ОПП «Менеджмент»
Кель доцент Н. В. Коваль
«21» 03 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Петренко Марині Сергіївни

Тема: Управління конкурентоспроможністю підприємства (за матеріалами СТОВ «Нива»)

Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідити економічну сутність процесу управління конкурентоспроможністю підприємства та методики її оцінки; узагальнити науково-практичні підходи до систем управління конкурентоспроможністю підприємства; надати характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства; здійснити аналіз фінансово-економічного стану підприємства; обґрунтувати напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства; удосконалити сучасні інструменти підвищення системи управління конкурентоспроможністю СТОВ «Нива».

Вихідні дані: законодавчі та нормативно-правові акти, публікації у періодичних виданнях, праці вітчизняних й зарубіжних вчених та фахівців з проблеми дослідження, а також інформаційні ресурси мережі Internet.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	березень - травень 2022	виконано
Теоретико-методична частина	вересень - грудень 2022	виконано
Аналітична частина	січень - березень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	квітень - травень 2023	виконано
Оформлення роботи	травень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	травень 2023	виконано
Подання на рецензування	травень 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	травень 2023	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

Л.П. Хахула
(підпис)

доцент Л.П. Хахула

Здобувач

М.С. Петренко
(підпис)

М.С. Петренко

Дата отримання завдання «24» 03 2022 р.

РЕФЕРАТ

Петренко М.С.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (за матеріалами СТОВ «Нива»)

Досліджено сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів удосконалення процесу управління конкурентоспроможністю підприємства.

Методологічною основою кваліфікаційної роботи бакалавра виступали загальнонаукові та спеціальні принципи пізнання соціально-економічних явищ і процесів, у тому числі: системного аналізу, порівняння та статистики.

У роботі розглянуто теоретичні основи управління конкурентоспроможності підприємства, її сучасні методи оцінки та особливості, а також проведено аналіз системи управління конкурентоспроможності на базі СТОВ «Нива». Розкрито сутність, функції та форми управління конкурентоспроможністю підприємства, визначено сучасні механізми, проаналізовано світовий досвід та розроблені пропозиції щодо сучасних інструментів вдосконалення системи управління конкурентоспроможністю на базі СТОВ «Нива».

Зроблено висновок, що СТОВ «Нива» у 2022 році здійснювало свою фінансово-господарську діяльність ефективно. Показники рентабельності основної діяльності, операційної, господарської діяльності мають позитивне значення, що свідчить про значну ефективність господарської діяльності підприємства.

Одержані результати можуть бути використані для підвищення ефективності й продуктивності праці на підприємстві, що дозволить отримати високі результати для успішного існування товариства.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 78 сторінок комп'ютерного тексту, 10 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел із 75 найменувань, 2 додатків.

Ключові слова: конкурентоспроможність підприємства, конкуренція, управління конкурентоспроможністю підприємства, система, організація.

ANNOTATION

Petrenko M.S.

MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE COMPETITIVENESS (based on the materials of "Nyva" LLC)

The set of theoretical, methodological and practical aspects of improving the process of managing the competitiveness of the enterprise is studied.

The methodological basis of the bachelor's qualification work was general scientific and special principles of knowledge of socio-economic phenomena and processes, including: system analysis, comparison and statistics.

The paper examines the theoretical foundations of enterprise competitiveness management, its modern evaluation methods and features, as well as an analysis of the competitiveness management system based on the "Niva" gas station. The essence, functions and forms of enterprise competitiveness management are revealed, modern mechanisms are defined, world experience is analyzed and proposals are developed regarding modern tools for improving the competitiveness management system based on the "Nyva" LLC gas station.

It was concluded that "Nyva" LLC carried out its financial and economic activities effectively in 2022. Indicators of profitability of the main activity, operational, economic activity have a positive value, which indicates the significant efficiency of the economic activity of the enterprise.

The obtained results can be used to increase the efficiency and productivity of labor at the enterprise, which will allow obtaining high results for the successful existence of the company.

The bachelor's qualification work contains 78 pages of computer text, 10 tables, 11 figures, a list of used sources of 75 titles, 2 appendices.

Key words: enterprise competitiveness, competition, enterprise competitiveness management, system, organization.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Поняття та суть конкурентоспроможності підприємства.....	8
1.2. Технологія управління конкурентоспроможністю підприємства.....	22
1.3. Методика вирішення типових проблем управління конкурентоспроможністю підприємства.....	27
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТЮ СТОВ «НИВА»	36
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства СТОВ «Нива».....	36
2.2. Аналіз системи управління конкурентоспроможністю СТОВ «Нива».....	46
Висновки до розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТЮ СТОВ «НИВА»	57
3.1. Обґрунтування напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства.....	57
3.2. Стратегічні рішення щодо підвищення конкурентоспроможності СТОВ «Нива».....	60
Висновки до розділу 3.....	65
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	76

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України. // Офіц. текст. К.: Кондор, 2004. 208с.
2. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. № 2210-III (із змінами). // Офіц. вид. К.: Парламентське видавництво, 2001. 30 с.
3. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.96 р. № 237/96-ВР (із змінами). // Офіц. вид. К.: Парламентське видавництво, 2005. 20 с.
4. Ахматова М., Попов Е. // Теоретические модели конкурентоспособности // Маркетинг. 2003. №4 (71). С. 25-38.
5. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. // Управління проектами: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 231 с.
6. Балабанова Л.В. Управління конкурентоспроможністю підприємств на основі маркетингу: [монографія]. Донецьк: Дон ГУЕТ, 2004. 147 с.
7. Белоус О.П. // Менеджмент: конкурентоспособность и эффективность: учебник / О.П. Белоус, Е.Г. Панченко. К.: Знание Украины, 2002. 140с.
8. Бобров В.Я. // Основи ринкової економіки та підприємництва. К.: Вища школа, 2002. 690 с.
9. Бойчук Н.Я., Малинка К.С. Управління конкурентоспроможністю: ефективні інструменти ведення бізнесу. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2016. № 17. С. 54–62. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/62619>.
10. Борисюк І.О. Основні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства. Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. 2012. № 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/409>.
11. Вакуленко Ю. В., Олійник А. С., Гевленко О. Є. Системна характеристика управління конкурентоспроможністю підприємства. Агросвіт. 2018. № 18. С. 10–15. URL: <http://10.32702/2306-6792.2018.18.10>.
12. Бондар М.Н. // Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. К.: А.С.К., 2004. 400с.
13. Дикань В.Л. // Обеспечение конкурентоспособности предприятия:

Учебник. Х.: Основа, 2005. 258 с.

14. Демчук Н.І., Донських А.С., Ясинський В.М. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємства та шляхи її підвищення. Економіка і суспільство. 2017. № 13. С. 424-430. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/69.pdf.
15. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В.С. Конкурентоспроможність підприємства як економічна категорія. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 6. С. 116–121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_6_23.
16. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник / Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
17. Должанський І.З., Загорна Т.О. // Конкурентоспроможність підприємства; Навчальний посібник. Київ: центр навчальної літератури, 2006. 384с.
18. Гавриш О.А. Принципи управління рівнем конкурентоспроможності підприємств. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1774>.
19. Головчук Ю. О., Пчелянська Г. О. Особливості формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі парадигми інноваційного розвитку. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 66–70. URL: <http://10.32702/2306-6806.2020.3.66>.
20. Головчук Ю. О., Середницька Л. П. Маркетингова товарна політика – інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. Агросвіт. 2020. № 1. С. 61–68. URL: <http://10.32702/2306-6792.2020.1.61>.
21. Гребньов Г. М. Маркетингові чинники впливу та механізм управління конкурентоспроможністю (на прикладі виробників будівельних матеріалів). Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2013. № 10. С. 304–310. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2013_10_52.
22. Жовновач Р.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств сільськогосподарського машинобудування: дис. ... док. ек. наук: 08.00.04. Маріуполь, 2016. 462 с.
23. Завіновська Г.Т. Економіка праці: навч.-метод. посіб. К.: КНЕУ, 2015. 156 с.

24. Економіка виробничого підприємництва./ За ред. Й.М. Петровича. 3-тє вид., випр. К.: «Знання», 2002. 405 с.
25. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / П.В. Круш, В.І. Подвігіна, Б.М. Сердюк та ін. за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. 2-ге вид., стереотип. К.: Ельга Н, КНТ, 2009. 780с.
26. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2003. 556 с.
27. Економічний аналіз: Навчальний посібник. /За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. Житомир: Рута, 2003.
28. Иванов Ю.Б. // Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночных отношений: Учебник. Х.: Основа, 2003. 215 с.
29. Иванов Ю.Б. // Конкурентоспособность продукции. Теоретико-методологический аспект. Учебник для специализированных вузов. Кременчуг.: АНТ, 2004. 341 с.
30. Івахненко В.М. // Економічний аналіз: Підручник / В.М. Івахненко, М.І. Горбаток, В.С Львовчкін. К.: Т-во «Знання», 2004. 435 с.
31. Кармазін В.А. // Економічний аналіз: Практикум / В.А. Кармазін, О.М. Савицька. К.: Знання, 2007. 255 с.
32. Кириченко О.М., Мігдальський А.В. Методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства. Ефективна економіка. 2017. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=542>.
33. Кобиляцький Л.С. // Управління конкурентоспроможністю: Навчальний посібник. К.: Зовнішня торгівля, 2003. 304с.
34. Котенко С. І., Швіндіна Г. О. Проблеми оцінки конкурентоспроможності підприємств як індикатора стратегічного розвитку. Проблеми економіки. 2018. № 3(37). С. 104–112. URL: https://www.problecon.codf/problemeconomy-2018-3_0-p.
35. Круш П.В. // Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: Навчальний посібник / П.В. Круш, О.В. Клименко, В.І. Подвігіна, В.О. Гулевич. К.: Центр учбової літератури, 2008. 328 с.
36. Курбатков К.Є.// Маркетинг і організаційно-економічні умови розвитку

збутової діяльності в ринкових умовах: Підручник. Х.: Основа, 2005. 412 с.

37. Курочкин А. С. // Организация производства: Учеб. Пособие. К.: МАУП, 2001. 216 с.

38. Левицька А. О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства: вітчизняні та закордонні підходи до класифікації. Механізм регулювання економіки. 2013. № 4. С. 155–163. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.\=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM.

39. Маркетинговий менеджмент: Підручник / Ф.Котлер, К.Л.Келлер, А.Ф.Павленко та ін. К.: Видавництво «Хімджест», 2008. 720 с.

40. Мильгром Д. // Оценка конкурентоспособности экономических технологий // Маркетинг. 2000. №2. С. 45-48.

41. Мицик Б.І. // Стандартизація, сертифікація, конкурентоспроможність продукції: Навч. посібник для студ. екон. спец. / ІСДО; Львівський ун-т ім. І.Франка. К.: 2005. 103с.

42. Міждержавні стандарти. У 2-х тт., у 6 кн. / Упорядник Я.Осинська. К.: ДП «УкрНДНЦ», 2008. 318 с.

43. Мних Є.В., Економічний аналіз: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.

44. Науково-технічний розвиток: економіка, технології, управління: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів, молодих вчених, 15-18 квітня 2009 року. К.: НТУУ «КПІ», 2009. 388 с.

45. Печенкин А., Фомин В. Об оценке конкурентоспособности товаров и товаропроизводителей // Маркетинг. 2000. № 2. С. 23-28.

46. Павлова Т.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства переробної галузі і розробка рекомендацій щодо її підвищення: звіт про науково-дослідну роботу. Одеса, 2013. 172 с.

47. Павлова В.А. Конкурентоспроможність підприємства: управління, оцінка, стратегія: монографія. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2011. 352 с.

48. Перерва П. Г., Сабольч Н., Кобелева Т. А. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень

конкурентоспроможності. Вісник НТУ «ХПІ». 2018. № 15(1291). С. 89–94. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/36346>.

49. Поліщук І.І., Гудима Н.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2017. № 20. С. 514–517. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/105.pdf>.

50. Олійник Н., Бурик Ю. Конкурентоспроможність підприємства як визначальна характеристика ефективності його функціонування. Соціально-економічні проблеми і держава. 2018. Вип. 2 (19). С. 3–12. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2018/18onmejf.pdf>.

51. Роганова Г. О., Ковальчук В. Ю. Оцінка конкурентоспроможності підприємства на прикладі ПрАТ «Оболонь». Економіка, менеджмент і маркетинг. Наукові праці НУХТУ. 2021. Том 27, №1. С.53–60. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/33057/1/Rohanova.pdf>.

52. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 390 с.

53. Селівестрова Л. Методика оцінювання конкурентоспроможності продукції легкої промисловості// Актульні проблеми економіки: Наук.економ журн. К. :ВН «Національна академія управління». 2008. №8. С.120-123.

54. Скударь Г.М. Управление конкурентоспособностью крупного акционерного общества: проблемы и решения. К.: Наук. думка, 2003. 496 с.

55. Солов'янчик А.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства ринку послуг. Управління розвитком. 2015. № 4. С. 48–54. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_6UJRN&Z21.

56. Співак С.М. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Матеріали XIX наукової конференції ТНТУ ім. І. Пулюя. 2016. С. 267–268. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/60848361.pdf>.

57. Суханова А. В. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 26. С. 36-42. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-62>.

58. Ткаченко А. М., Колесник Е. О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Економіка й управління підприємством. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2019. № 4 (95). С. 14-21. URL: <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/view/1583>.

59. Терехов Д.С., Блідар О.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства. Наука й економіка. 2016. Вип. 2. С. 76–80. URL: <http://www.economy.in.ua>3.
60. Тарасенко Н.М., Економічний аналіз, Навч. посіб., 3-тє видання, виправлене і доповнене. Львів: Магнолія плюс, 2004. 344с.
61. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства. Навчальний посібник / Г.М. Тарасюк, Л.І. Шваб. К.: Каравела, 2003. 432 с.
62. Управління конкурентоспроможністю підприємства / Клименко С.М., Омеляненко Т.В., Барабась Д.О. та ін. К.: КНЕУ, 2006. 547с.
63. Управління якістю продукції: Навчальний посібник / За редакцією В.Д. Немцова. К.: ІЗМН, 2006. 135 с.
64. Федоров І. Конкурентна стійкість та ринок: Оцінка конкурентоспроможності як чинник визначення стійкості підприємства на ринку // Легка пром-ть. 2003. №3. С. 37.
65. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник. К.: Знання, 2003. 475 с.
66. Шевченко О. Якість і конкурентоспроможність продукції, їх місце в стратегії маркетингу // Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. Вип. 4 / Відп. ред. О.П. Степанов. К.: КНЕУ, 2001. С. 208-216.
67. Шевченко Т.Є. Економіка і організація виробництва. За ред. Герасимчука В.Г., Роземплентера А.Є. Підручник. К.: Знання. 2006. 780 с.
68. Чебанова Н.В., Ревуцька Л.Є. Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія: Економічні науки. 2015. №1. С. 73–79. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/321>.
69. Чорна Л.О., Чорна Н.Ю. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства – система взаємозв'язку якісних та кількісних показників розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2015. №3. С. 15–18. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2015/5.pdf.
70. Яценко І.В. Управління конкурентними стратегіями та конкурентоспроможністю підприємства. Економіка та управління на транспорті. 2016. Вип. 2. С. 270–274. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK.
71. Уткіна Ю.М. Якісні аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Економіка підприємства. Вісник економіки транспорту і

промисловості. 2019. № 65. С. 60-67.

72. Уткіна Ю.М. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник наукових праць. Харків, УкрДАЗТ. 2011. Вип. 35. С. 18 –186. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_27/1/35.pdf.

73. Фролова В.Ю. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2013. № 2. С. 98–102. URL: <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/v>.

74. Шульга М. Розроблення напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства. Підприємництво та інновації. 2020. №12. С. 135–141. URL: <http://doi.org/10.37320/2415-3583/12.23>

75. Яцковий Д. В. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 4. С. 183–188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2013_4_30.